

EDITORIAL

El mes d'abril del 2009 s'ha commemorat el 70 aniversari de la fi de la guerra civil. En ple debat sobre la insuficiència de la Llei de la Memòria Històrica, promulgada pel govern espanyol el desembre de 2007 i després que s'hagi posat ja en ple funcionament a Catalunya el Memorial Democràtic, l'efemèride de bell nou ha gaudit d'un ampli ressò acadèmic, ciutadà i social, com ja havia succeït l'any 2006. Han estat nombrosos els actes de tota mena que s'han celebrat –en forma de Congressos, seminaris o conferències– i tampoc han mancat exposicions, com la que es va inaugurar a València sota l'emblemàtic títol de *La derrota*, a començaments de desembre del 2009. Una part important dels actes celebrats s'han centrat en l'exili, un dels aspectes més emblemàtics i significatius que van tenir lloc a la fi de la guerra, perquè mai, en cap altre conflicte bèl·lic de la història contemporània d'Espanya i de Catalunya, s'havia produït un exili de les dimensions i de la durada com el que es va produir l'any 1939. Des del darrer número de la revista, hem de remarcar també l'obertura, el desembre del 2007, del Museu Memorial de l'Exili, inaugurat a la població fronterera de La Jonquera.

La guerra civil, doncs, a desgrat dels intents que a vegades es volen portar a terme per silenciar-la, segueix despertant interès entre nombrosos sectors de la ciutadania i provocant debats dels més diversos. És interessant destacar també, en aquest context, l'increment de les associacions memorialistes –la memòria històrica ha avençat encara més en els darrers anys– que s'han anat constituint i que mantenen una activitat frenètica. Moltes són de caràcter local o comarcal, la qual cosa posa en evidència l'abast social del fenomen.

Ebre 38 ha volgut afegir-se també a la commemoració dels 70 anys, encara que sigui amb uns mesos de retard, presentant una nova revista, que sense centrar-se en un aspecte concret de la guerra, passa revista a tot un seguit de temes inherents a la pròpia contesa: voluntaris italians, cartes d'un soldat des del front, maçoneria o repressió política en l'àmbit local, són alguns dels temes que es recullen en aquest número de la revista. Especial rellevància hem volgut donar, dins l'apartat de *Cultura, patrimoni i didàctica*, a les nombroses actuacions que s'estan portant a terme en l'àmbit de l'arqueologia de la guerra civil, que posen de manifest la important petjada històrica que la guerra ha deixat en la nostra geografia i la necessitat de recuperar-la abans no sigui massa tard.

D'aquesta manera, més enllà de la nombrosa bibliografia que se segueix publicant sobre la guerra –només cal que doneu una ullada a la selecció que hem fet en l'apartat corresponent de la revista– *Ebre 38* vol seguir present i contribuir a un debat que considerem d'una importància cabdal per situar la guerra civil del 1936-1939 en el seu punt exacte, tant des d'un punt de vista històric, com des de la transcendència que té en el nostre present i de la que pot arribar a tenir –no dubtem que serà així– en el futur.

Pelai Pagès
Co-director de la revista